

Anita Hrast, ustanoviteljica in direktorica inštituta IRDO, o družbeni odgovornosti

»Družbena odgovornost posameznikov, organizacij in podjetij pomeni, da se zavedamo svojih vplivov, ki jih imamo na naravo, družbo in ljudi. Ti vplivi se kažejo v vseh naših odnosih, izdelkih, storitvah in procesih, ki pri tem nastajajo.

Pri našem delu se srečujemo z različnimi interesnimi skupinami (ali deležniki, ciljnimi skupinami), kot so lastniki, vodstvo, zaposleni, dobavitelji, kupci, mediji, lokalna skupnost in mnogi drugi. Z vsemi temi smo v stiku in nanje vplivamo in vsi ti prav tako vplivajo na nas. Ta vpliv teče, če si želimo, ali pa ne. Torej smo soodvisni.

Po standardu za družbeno odgovornost ISO26000:2010 je sedem ključnih načel, po katerih naj bi organizacije, torej tudi podjetja, delovale: pristojnost (uradna odgovornost), preglednost, etično ravnanje, spoštovanje interesov deležnikov, vladavine prava, mednarodnih norm delovanja in človekovih pravic. Obstaja tudi sedem osrednjih tem, ki naj bi jih pri svojem delu družbeno odgovorno naslavljale vse organizacije, torej tudi podjetja: vodenje/upravljanje organizacije, človekove pravice, delovne prakse, okolje, poštene poslovne prakse, vprašanja povezana s kupci/potrošniki, vključenost v razvoj skupnosti /družbe.

Organizacija, podjetje, posameznik je zdrav predvsem takrat, ko je v ravnotežju (pri vseh teh osrednjih temah, tako v materialnem kot v psihološkem smislu). Kot družba smo očitno zašli iz ravnotežja. Premalo spoštujemo naravo, preveč materialne dobrine, premalo nas zanima naša psihološka plat sodelovanja in dobri odnosi. Smo v fazi sprememb, ki nas vodijo na novo pot tako ekonomije kot celotnega odnosa do narave in človeka, do družbe. Kdor se bo temu prilagodil, bo preživel, kdor ne, ga pač več ne bo. To je naša nova stvarnost.

Družbena odgovornost je torej pot iz krize, saj je orodje za doseg trajnostnega razvoja. Trajnostni razvoj pa pomeni, da ohranimo naravo za prihodnje generacije vsaj v tako dobri kondiciji, kot smo jo prejeli mi. Lahko jo pa seveda izboljšamo. In ta kriza je tudi priložnost za inoviranje vseh postopkov in procesov našega delovanja, predvsem pa naših odnosov eden do drugega ter do narave in družbe. Tako sedaj lahko nastane ekonomija nove dobe, ki bo upoštevala vse tri P-je trajnostnega razvoja: People, Planet, Profit, kjer mora biti planet na 1. mestu, da bosta druga dva sploh lahko delovala, vsi trije pa primerno uravnoteženi. Doslej je bila gonja predvsem za profit, people in planet pa sta bila le orodje za doseg tega. V novi ekonomiji tako več ne bo, ampak bo delovalo pravilo medsebojnega spoštovanja in ravnotežja. Kar pripravite se ...

Kaj lahko storijo podjetja v času krize, ki jo je prinesla pandemija koronavirusa? Najprej naj ocenijo, kje v njihovi dobavi verigi so največje težave – komu lahko pomagajo in kako – ali so to zaposleni z zelo nizkimi dohodki ali s.p.-ji kot njihovi dobavitelji? Če lahko, naj jim pomagajo s posojili, hitrejšimi izplačili regresa, avansnimi plačili za dobavljeno blago ipd. Če so v lokalni skupnosti ranljive osebe, naj se povežejo z lokalnimi skupinami, organizacijami in pomagajo s svojimi izdelki, storitvami, kjer lahko. Veliko slovenskih podjetij je to že storilo. Če je podjetje samo v težavah, naj se poveže s svojimi naročniki in prosi za predplačila, če naročniki to zmorejo. Naj prosijo za odlog plačil svoje dobavitelje, če dobavitelji to zmorejo. Vsekakor pa ne takoj obupati, ampak poiskati primerno pomoč ali jo posredovati drugim.

Solidarnost ljudi in podjetij v času krize najprej pride do izraza in to si ljudje in poslovni partnerji zapomnijo. Ko bo posel spet bolje stekel, bodo najbolj lojalni tistemu, ki jim je v stiski najbolj in najhitreje pomagal. Vse je energija – tako dobro kot slabo dejanje. Orodja za doseg blaginje v družbi so različna – država to uveljavlja s svojo močjo preko zakonodaje in drugih ukrepov ter uravnavanjem trga, podjetja lahko to naredijo z denarjem in materialno pomočjo, civilna družba pa s solidarnostjo. Ni zaman rek, da smo vsi del celote, če to hočemo ali nočemo. In to se sedaj najbolj vidi.